

Ahmet KARTAL

Sosyal Bilgiler Öğretmeni

MAVİ GÖZLÜ ÇOCUK MUSTAFA

KAZANIM

Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

KAVRAMLAR

- ✓ Rumeli
- ✓ Selanik
- ✓ Makedonya
- ✓ Askeri Rüştîye
- ✓ İskân Siyaseti
- ✓ Hitabet
- ✓ Askeri İdadi
- ✓ Kurmay Yüzbaşı

Mustafa Kemal 1881'de Osmanlı Devleti'nin önemli bir liman şehri olan Selanik'te dünyaya geldi. Annesi Zübeyde Hanım, babası Ali Rıza Efendi'dir. Ailesi, hem anne hem baba tarafından Osmanlı Devleti zamanında Rumeli'yi Türkleştirmek amacıyla Anadolu'dan göç ettirilerek bu coğrafyaya yerleştirilen Türkmenlerdendir.

MUSTAFA KEMAL'İN AİLESİ

Doğduğı Ev

Zübeyde Hanım

Ali Rıza Bey

Makbule Hanım

SELÂNİK

01

Selânîk, önemli bir liman şehri olmanın yanında demir yolu ile de Belgrad, Manastır ve İstanbul gibi önemli şehirlere bağlanmaktaydı. Bu durum Selânik'in hem Batı ile etkileşimini kolaylaştırmış hem de sosyal ve kültürel yönden gelişmesine zemin hazırlamıştır.

02

Avrupa'da çıkarılan gazete, dergi ve kitaplardaki fikirler çok uluslu yapıya sahip olan Selânîk üzerinden Osmanlı ülkesine yayılıyordu. Bu yönüyle Selânîk, Avrupa'daki gelişmelerin yakından takip edildiği ve Batı ülkeleriyle etkileşimin en yoğun yaşandığı şehirlerden biriydi.

03

Avrupa'da ortaya çıkan fikir akımları (milliyetçilik, özgürlük vb.) ve çeşitli düşünceler Selânik üzerinde Osmanlı'ya giriş yapıyordu. Yani Selânik, Osmanlı Devleti'nin Batı'ya açılan bir penceresi konumundaydı.

04

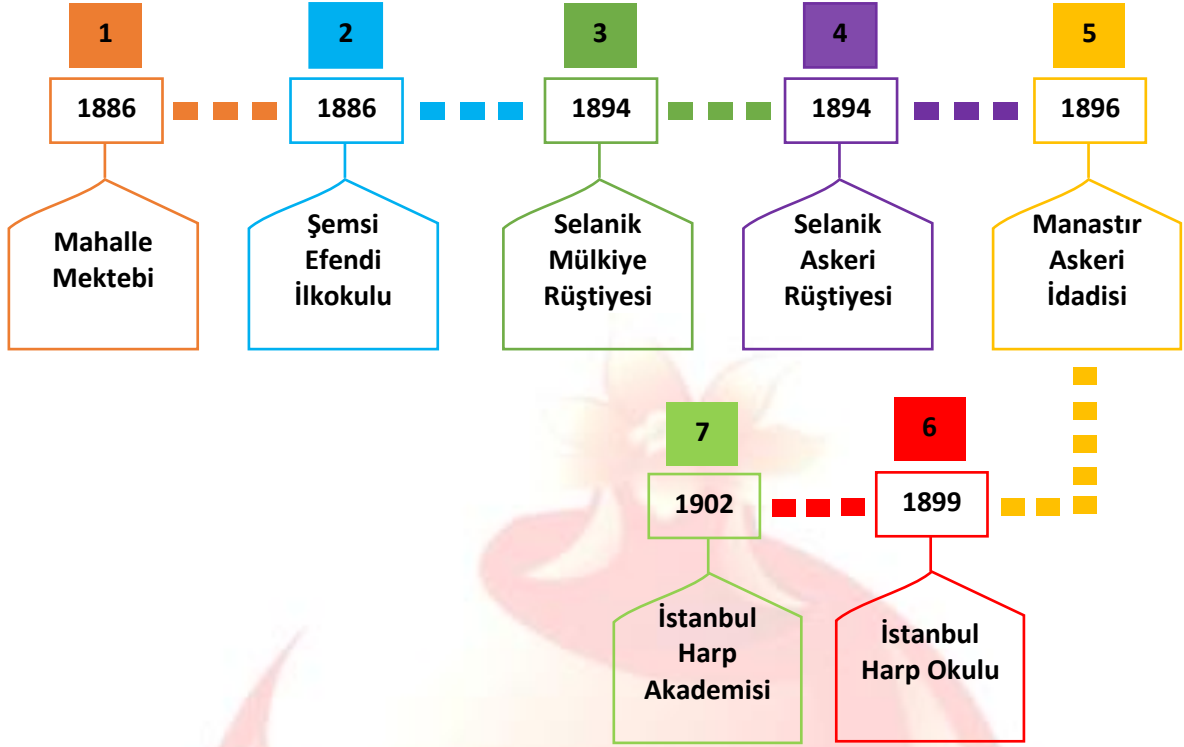
Farklı milletlerin bir arada bulunduğu Selânik'te, Balkanlardaki bazı Osmanlı topraklarında olduğu gibi de iç karışıklıklar ve huzursuzluklar ortaya çıktı. Bu durum Selânik'in sosyal yapısının milliyetçilik fikrinin yıkıcı etkilerine açık olduğunu göstermektedir.

ÖNEMLİ

Mustafa Kemal birçok sorunun yaşandığı Balkanların önemli bir kenti olan Selânik'te doğdu ve büyüdü. Bu nedenle Mustafa Kemal, devletin yaşadığı bu sorunların çocukluğundan itibaren farkına varacak ve büyüdüğü bu sorunların çözümüne yönelik fikirler üretecekti.

MUSTAFA KEMAL'İN EĞİTİM GÖRDÜĞÜ OKULLAR VE BU OKULLARA BAŞLAMA TARİHLERİ

Mahalle Mektebi

Öğrenim çağına gelen Mustafa'nın hangi okula gideceği konusunda annesi ile babası arasında anlaşmazlık çıkmıştı. Annesi Mustafa'nın Hafız Mehmet Efendi'nin Mahalle Mektebine gitmesini istiyor, babası ise o dönemki yeni yöntemlerle eğitim yapan Şemsi Efendi İlkokulu'nda okumasını istiyordu. Mustafa Kemal önce annesinin isteğiyle Hafız Mehmet Efendi Mahalle Mektebine başladı, kısa süre sonra ise Şemsi Efendi Okuluna geçerek babasının isteği doğrultusunda yeni yöntemlerle eğitim gördü.

ÖNEMLİ

Mustafa Kemal öğrencilik yıllarında dini eğitim veren medrese ve mektepler, askeri okullar, modern okullar, yabancı okulları, azınlık okulları bulunuyordu. **Bu durum Osmanlı Devleti'nde eğitim birliği olmadığını göstermektedir.**

Şemsi Efendi İlkokulu

Babasının isteği ile gittiği bu okul Selanik'in ilk özel Müslüman okuludur. Mustafa Kemal bu okulda modern bir eğitim görmüştür. Bu okulda iken babası 1888 yılında vefat edince kısa sürede olsa eğitim hayatı kesintiye uğramıştır.

Selanik Mülkiye Rüştiyesi

Arapça Öğretmeni Hafız Efendi ile sorun yaşayınca okuldan kısa sürede ayrıldı. Bu okul onun hayallerini süsleyen, hedeflerine ulaşmayı sağlayacak okul değildi.

Selanik sokaklarında gördüğü üniformalı subaylar Mustafa'nın çok ilgisini çekiyordu. Hele komşusu Kadri Bey'in askeri okula giden oğluna imrenerek bakıyordu. Mustafa bu duygular içerisinde asker olmak için Selanik Askeri Rüştiyesi (ortaokul) sınavlarına girdi ve sınavı kazandı.

ÖNEMLİ

Mustafa Kemal'in askerlik mesleğini seçerken çevresindeki askeri kişiliklerden etkilenmiştir. **Bu durum Mustafa Kemal'in meslek seçiminde sosyal çevresinin etkili olduğunu göstermektedir.**

**Selanik Askeri
Rüştiyesi**

Matematik öğretmeni (Mustafa Sabri) Kemal adını verdi. Matematiğe olan ilgisi ilerde de devam etmiştir. "Geometri" isimli bir kitap yazmış, bugün kullandığımız birçok matematik terimine isim vermiştir. **Bu okuldaki eğitimi ile askeri hayata ilk adımını da atmıştır.**

**Manastır
Askeri İdadisi**

Edebiyata ve tarihe merak saldı. Türk Tarihini iyi öğrendi. Manastır Askerî İdadisi'ndeki eğitimi sırasında, arkadaşlarından Ömer Naci, Atatürk'ün edebiyata ilgi duymasında rol oynadı. Şiir ve hitabet sanatıyla yakından ilgilenmeye başlayan Atatürk, Namık Kemal'den ve eserlerinden ciddi şekilde etkilendi. Manastır Askerî İdadisi'ndeki eğitimi sırasında Atatürk'ü en çok etkileyen olay 1897 tarihli Türk-Yunan Savaşı olmuştu. Türk Ordusu'nun savaş meydanında parlak bir zafer kazanmasına rağmen barış masasında zararlı çıkmasına içerleyen Atatürk, coşkun bir vatan sevgisiyle dolmuştu.

ÖNEMLİ

1897 Türk-Yunan Savaşı'na bir arkadaşı ile gönüllü olarak katılmak için girişimde bulunsa da bu arzusunu gerçekleştirme imkânı bulamadı. **Bu durum Mustafa Kemal'in vatansever ve milliyetçi bir kişiliğe sahip olduğunu göstermektedir.**

Osmanlı Devletini 1897 Türk Yunan Savaşı'nı kazanmasına rağmen antlaşmalarda istediği sonucu alamaması;

- ✓ Askeri başarının diplomatik (siyasi) başarıya dönüştürülemediğini,
- ✓ Osmanlı Devleti'nin diplomatik açıdan istenilen güçte olmadığını göstermektedir.

**İstanbul
Harp Okulu**

Mustafa Kemal, 1899 yılında İstanbul'a giderek Harp Okulu'nun Piyade Bölümüne girdi. 1902'de bu okulu teğmen rütbesiyle bitirdi ve öğrenimine Harp Akademisi'nde devam etti. Atatürk, bir yandan öğreniminde başarılı olmak için sürekli çalışıyor bir yandan da ülkenin kaderine kafa yoruyordu. Zira ülkenin siyasetinde yanlışlar olduğunu fark etmişti. Ülkedeki yanlışlar

hakkında herkesin bilgi sahibi olmasını isteyen Atatürk, el yazısı ile gazete hazırlama ve okul içinde dağılmasını sağlıyordu.

ÖNEMLİ

Mustafa Kemal'in Harp Okulu yıllarında gazete çıkarması onun teşkilatçılık bir kişiliğe sahip olduğunu, bu gazetenin yönetim kurulunda yer alması ise liderlik özelliğinin ön plana çıktığını göstermektedir.

Harp Akademisi

1902'de Harp Okulunu teğmen rütbesiyle bitiren Mustafa Kemal öğrenimine Harp Akademisi'nde devam etti. Böylece orduda üst düzey idari kadrolara gelebilecekti. Bu okulda eğitim görürken, 1903 yılında Üsteğmen oldu. Okul Derslerinin yanında Fransızcasını ilerletti. Harp Okulunda başlattığı gazete çıkarma faaliyetleri bu okulda devam ettirdi.

1905 tarihinde de Harp Akademisi'nden mezun olan Kurmay Yüzbaşı Mustafa Kemal, staj yapması için Şam'daki orduya gönderildi.

ÖNEMLİ

Mustafa Kemal'in Harp Akademisinde aldığı eğitim, onun hem vatan, millet ve Türklük fikirlerinin gelişiminde hem de Batı'ya dönük "çağdaşlaşma" düşüncelerinin gelişmesinde önemli bir etki yapmıştır.

Mustafa Kemal eğitim hayatını 3 farklı şehirde tamamlamıştır.

1. SELANİK

- Mahalle Mektebi
- Şemsi Efendi ilkokulu
- Mülkiye Rüştîyesi
- Askeri Rüştîye

2. MANASTIR

- Askeri İdadi

3. İSTANBUL

- Harp Okulu
- Harp Akademisi

ÖNEMLİ

Mustafa Kemal'in gittiği son 4 okul askeri okul statüsündedir. Bu okullarda okuduğu yıllarda batılı, modern ve bilimsel esaslara uygun bir eğitim almıştır. Bu okullardaki eğitimi onun mesleki gelişimi için çok önemli rol oynamıştır.

ÖNEMLİ

Mustafa Kemal'in eğitimini tamamlamadığı okullar Mahalle Mektebi ve Selanik Mülkiye Rüştîyesi'dir. Mahalle Mektebinden babasının isteği ile ayrılmış, Mülkiye Rüştîyesi'ni asker olabilmek için bırakmıştır. Bu iki okul dışındaki okullardan başarılı bir şekilde mezun olmuştur.